DOI:10.5281/zenodo.6637896 CZU: 343.211:343.541

PRACTICA APLICĂRII RĂSPUNDERII PENALE PENTRU HĂRȚUIRE SEXUALĂ: PROBLEMATICĂ ŞI PERSPECTIVE DE SOLUȚIONARE

Vitalie STATI
doctor în drept, conferențiar universitar,
Departamentul Drept penal, Facultatea de Drept, USM
ORCID ID: 0000-0003-1371-4961

Mihaela BOTNARENCO
doctor în drept, conferențiar universitar,
Departamentul Drept penal, Facultatea de Drept, USM
ORCID ID: 0000-0003-3243-4834

The purpose of this article is to examine the errors of application of art.173 Criminal Code of Republic of Moldova (further CP RM). As a result of the study, the following conclusions are formulated: in frequent cases in judicial practice, the explanations from point 18 of the SCJ Plenum Decision no. 17/2005 are ignored; errors in the application of art.173 CP RM continue to be admitted, of which we note: a) physical coercion is interpreted as a form of manifestation of physical behavior within the meaning of art.173 CP RM; b) taking advantage of the person's inability to defend himself or express his will is seen as a way to achieve sexual harassment; c) the threat of violence is considered a threat within the meaning of art. 173 of the CP RM; d) there is no clear delimitation between threat and blackmail, seen as normative modalities of the adjacent action within sexual harassment. In conclusion, in order to ensure the application of art.173 CP RM in accordance with the principle of legality, it is proposed to improve this article.

Keywords: sexual harassment; rape; violent sexual acts; constraint; threat; blackmail; judicial practice; the principle of legality.

În Codul penal al Republicii Moldova, hărțuirea sexuală este incriminată în art.173. Adoptând acest articol, legiuitorul moldav a urmărit să asigure protecția libertății și inviolabilității sexuale contra oricărui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori care creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvârșite prin amenințare, constrângere sau șantaj.

Totuşi, simpla incriminare a unei fapte nu constituie garanţia unei protecţii eficiente a valorilor sociale de maximă importanţă. În absenţa unei interpretări şi, implicit, aplicări a normei penale în conformitate cu principiul legalităţii, există riscul ca acea normă să devină mai degrabă un factor de inhibare a dezvoltării sociale, decât un factor de apărare a valorilor sociale de maximă importanţă.

Pornind de la această premisă, prezentul demers ştiinţific are ca obiect analiza practicii judiciare în materia aplicării art.173 CP RM. Atenţia va fi axată cu predilecţie asupra punctelor vulnerabile ce marchează această practică. Totodată, trebuie să menţionăm că la baza studiului de faţă se află o investigaţie anterioară [1] în care, printre altele, a fost analizată practica de aplicare a art.173 CP RM din momentul intrării în vigoare a acestui articol (03.09.2010) [2] până în iunie 2015. În cadrul acestei lucrări, au fost pertractate *inter alia* cele mai grave erori ce caracterizează practica de aplicare a art.173 CP RM:

1) confundarea conceptului de comportament fizic în accepţiunea art.173 CP RM cu noţiunea de constrângere fizică, utilizată în art.171 şi 172 CP RM;

2) catalogarea profitării de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-şi exprima voinţa în calitate de modalitate de realizare a hărţuirii sexuale;

3) catalogarea ameninţării cu omor ca ameninţare sau şantaj în accepţiunea art.173 CP RM;

4) reţinerea la calificare a concursului ideal dintre infracţiunile prevăzute la art.172 şi art.173 CP RM.

În vederea eficientizării practicii de aplicare a art.173 CP RM, în studiul efectuat a fost propus un Proiect de modificare şi completare a Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.17 din 07.11.2005 despre practica judiciară în cauzele din categoria infracţiunilor privind viaţa sexuală [3] (în continuare – Hotărârii Plenului CSJ nr.17/2005), în care au fost formulate explicaţii detaliate cu privire la calificarea hărţuirii sexuale [1, p.192-194]. Ca efect, prin Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.22 din 25.06.2018 [4], a fost completată Hotărârea Plenului CSJ nr.17/2005. Astfel, în pct.18 al acestei din urmă hotărâri identificăm explicaţii care au drept scop aplicarea art.173 CP RM în conformitate cu principiul legalităţii.

În continuare, ne propunem să urmărim traseul evolutiv al practicii judiciare în materia hărţuirii sexuale, începând cu anul 2016 până în anul 2021. Pe această cale, ne dorim să aflăm în ce măsură explicaţiile din pct.18 al Hotărârii Plenului CSJ nr.17/2005 au contribuit la aplicarea art.173 CP RM în corespundere cu principiul legalităţii. În context, este de menţionat că, potrivit alin.(7) art.7 al Codului de procedură penală, „hotărârile explicative ale Plenului Curţii Supreme de Justiţie în chestiunile privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară

au caracter de recomandare pentru organele de urmărire penală şi instanţele judecătoreşti” [5].

Din start, precizăm că atenţia noastră va fi axată mai cu seamă asupra punctelor vulnerabile ce marchează practica de aplicare a art.173 CP RM. Sub un prim aspect, vom prezenta următoarele exemple din practica judiciară:

• *în drept, fapta lui X.Y. a fost calificată conform art.173 CP RM. În fapt, la începutul lui aprilie 2016, aproximativ la ora 14.00, aflându-se în ascensorul unui bloc de locuit din mun. Chişinău, fiind dezbrăcat, manifestând un comportament fizic, care lezează demnitatea persoanei şi creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare şi insultătoare, acesta a strâns-o de gât pe X.Z., cu scopul de a o determina la raporturi sexuale ori la alte acţiuni cu caracter sexual nedorite de către victimă* [6];

• *în drept, fapta lui X.D. a fost calificată în baza art.173 CP RM. În fapt, la 10.06.2017, aproximativ la ora 19.30, aflându-se în faţa unui bloc de locuit din or. Rezina, urmând scopul de a o determina pe minora X.Z. la acţiuni cu caracter sexual, lezându-i printr-un comportament fizic demnitatea, creând o atmosferă neplăcută, degradantă şi umilitoare, X.D. a hărţuit-o sexual prin constrângere, manifestată prin atingeri cu mâna a părţilor intime ale corpului* [7].

Aceste soluţii de calificare nu au drept reper explicaţiile din pct.18 din Hotărârea Plenului CSJ nr.17/2005, pe care o considerăm fundamentată: „În sensul art.173 CP RM, prin „comportament fizic, verbal sau nonverbal care lezează demnitatea persoanei sau care creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare, în scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acţiuni cu caracter sexual” se înţelege pretinderea, explicită sau implicită, a unui raport sexual ori a unei alte acţiuni cu caracter sexual. Conduita infracţională (fizică, verbală sau nonverbală) se poate realiza prin atingeri ale corpului victimei, glume necenzurate, propuneri impudice, exprimate verbal sau în scris, insulte, gesturi cu caracter sexual etc., în scopul de a determina victima la un raport sexual ori la o altă acţiune cu caracter sexual” [3].

Într-adevăr, în legătură cu cele două speţe exemplificate mai sus, menţionăm că noţiunea de constrângere utilizată în art.173 CP RM nu se confundă cu noţiunea „constrângere fizică”, folosită în art.171 şi 172 CP RM. În sensul art.171 şi 172 CP RM, constrângerea fizică presupune limitarea libertăţii de acţiuni şi de manifestare a voinţei victimei, pe calea aplicării violenţei. În opoziţie, în ipoteza hărţuirii sexuale, prin constrângere trebuie de înţeles profitarea făptuitorului de starea de dependenţă a victimei. Mai precis, în ipoteza descrisă în art.173 CP RM, acţiunea adiacentă sub forma constrângerii presupune întrunirea

următoarelor două condiţii: a) victima infracţiunii prevăzute la art.173 CP RM se află într-o situaţie de dependenţă faţă de făptuitor; b) făptuitorul profită de această situaţie.

Manifestarea comportamentului fizic în contextul hărţuirii sexuale nu poate avea ca obiectiv înfrângerea împotrivirii fizice a victimei. Un asemenea obiectiv, specific constrângerii fizice, va atesta necesitatea calificării faptei în baza art.171 sau 172 CP RM. Manifestarea comportamentului fizic în contextul hărţuirii sexuale se poate exprima în atingeri ale corpului victimei (mângâieri, îmbrăţişări, ciupituri, palme „amicale”, strângeri uşoare de diferite părţi ale corpului, săruturi prieteneşti, îmbrânceli etc.).

În altă ordine de idei, noţiunea de constrângere utilizată în art.173 CP RM nu se confundă cu noţiunea „constrângere psihică”, la care se recurge în art.171 şi 172 CP RM. În sensul art.171 şi 172 CP RM, constrângerea psihică presupune limitarea libertăţii de acţiuni şi de manifestare a voinţei victimei, pe calea ameninţării cu violenţa. Drept urmare, nu poate fi acceptată soluţia de calificare din următoarele spețe:

- *în drept, fapta lui T.X. a fost calificată în baza art.173 CP RM. În fapt, în perioada octombrie 2016 - mai 2017, acţionând cu scopul de a determina victima la raporturi sexuale şi la alte acţiuni cu caracter sexual nedorite, acesta a manifestat un comportament verbal, propunându-i insistent lui X.Y. de a se întâlni şi a petrece timpul împreună. Întrucât victima a refuzat, T.X. a ameninţat-o cu aplicarea violenţei* [8];
- *în drept, C.S. a fost condamnat conform art.173 CP RM. În fapt, în septembrie 2015, urmărind scopul întreţinerii raporturilor sexuale cu S.M. şi R.A, sub pretextul petrecerii timpului pe litoral, C.S. le-a invitat în or. Mamaia din România. În acest scop, la 06.09.2015, S.C. împreună cu S.M. şi R.A., s-au deplasat cu automobilul în or. Mamaia. La sosire, cei trei s-au cazat într-un apartament închiriat în prealabil de către C.S. Ulterior, în noaptea de 07.09.2015, fiind în stare de ebrietate alcoolică, C.S. le-a propus lui S.M. şi R.A. să întreţină raporturi sexuale. Însă, deoarece acestea au refuzat, C.S. a ameninţat victimele cu aplicarea violenţei* [9];
- *în drept, fapta lui X a fost calificată în baza art.173 CP RM. În fapt, la data de 30.12.2015, aproximativ la ora 01.00, aflându-se într-un apartament, pentru a o determina pe minora G.V., născută la 29.10.1998, la întreţinerea raporturilor sexuale nedorite, a manifestat faţă de ea un comportament fizic şi verbal, care lezează demnitatea persoanei şi creează o atmosferă neplăcută şi insultătoare, însoţit de acţiunile de ameninţare şi constrângere, exprimat în compresiunea gâtului cu mâinile, fără a avea ca obiectiv înfrângerea împotrivirii fizice a victimei* [10].

Aceste soluţii de calificare nu respectă următoarea explicaţie din pct.18 din Hotărârea Plenului CSJ nr.17/2005, pe care o considerăm fundamentată: „Conţinutul ameninţării în ipoteza hărţuirii sexuale poate viza: distrugerea sau deteriorarea bunurilor, răpirea persoanei, privaţiunea ilegală de libertate, tragerea ilegală la răspundere a persoanei, ameninţarea cu unele acţiuni huliganice, cu răpirea mijlocului de transport sau oricare altă ameninţare care nu cade sub incidenţa normelor specificate la art.171 şi 172 CP RM” [3].

În ultimele trei speţe exemplificate mai sus, obiectul ameninţării îl constituie violenţa. În ultima speţă se arată că scopul făptuitorului nu constă în înfrângerea împotrivirii fizice a victimei. Totuşi, compresiunea gâtului victimei, la care a recurs făptuitorul, infirmă această ipoteză. Or, în rezultatul faptei descrise în ultima speţă, victima „*a fost nevoită să iasă afară dezbrăcată şi fără telefonul mobil, fiind speriată”* [10].

În consecinţă, în ultimele trei speţe prezentate *supra*, răspunderea urma să fie aplicată pentru tentativa la una dintre infracţiunile prevăzute la art.171 sau 172 CP RM. Or, dacă, întru executarea scopului de comitere a uneia dintre aceste infracţiuni, executarea laturii obiective este întreruptă din cauze independente de voinţa făptuitorului (intervenţia unor persoane terţe, strigătele victimei care au generat temerea făptuitorului de a fi surprins, cauze de natură fiziologică, fuga victimei etc.), atunci se aplică art.27 şi art.171 sau 172 CP RM.

Ridică semne de întrebare şi soluţia de calificare desprinsă din următoarea speţă din practica judiciară: *în drept, G.X. a fost condamnat în baza art.173 şi alin.(1) art.179 CP RM. În fapt, în noaptea de 20 spre 21 noiembrie 2014, G.X. a pătruns ilegal în casa de locuit în care dormeau minorele P.X. şi M.X. Făptuitorul a refuzat să părăsească domiciliul victimelor la cererea acestora. În afară de aceasta, făptuitorul a manifestat un comportament fizic şi nonverbal, lezând demnitatea lui M.X. şi creând o atmosferă neplăcută, umilitoare şi insultătoare, având intenţia de a o determina la acţiuni cu caracter sexual nedorite* [11].

În acest caz, datorită obscurităţii descrierii conduitei infracţionale, nu ne putem da seama în ce anume s-a exprimat acţiunea adiacentă din cadrul hărţuirii sexuale. Se creează impresia că doar acţiunea principală a fost reţinută la calificare, abordare incompatibilă cu principiul legalităţii. În acest sens, în pct.18 din Hotărârea Plenului CSJ nr.17/2005 se menţionează: „Constrângerea, ameninţarea şi şantajul sunt acţiuni adiacente de realizare a faptei prejudiciabile prevăzute la art.173 CP RM [...] (a se citi – „modalităţi normative ale acţiunii adiacente din cadrul faptei prejudiciabile prevăzute la art.173 CP RM” – *n.a.*)” [3]. Într-adevăr, în absenţa oricăreia dintre acţiunile alcătuitoare, fapta nu poate fi calificată în baza art.173 CP RM.

În următorul caz din practica judiciară, deși cei abilitați cu aplicarea legii penale apreciază că făptuitorul a profitat de starea de neputință a victimei de a se apăra, au încadrat cele săvârșite în baza art.173 CP RM: *M.I, deplasându-se către domiciliul victimei, care avea gradul I de dizabilitate, profitând de starea ei de neputință, urmărind scopul de a o determina la acțiuni cu caracter sexual prin constrângere psihică, i-a solicitat să coboare din pat și să se culce pe podea, creând o atmosferă neplăcută, degradantă și umilitoare, după care a recurs la săruturi pe buze, atingeri indecente în zona sânilor și a organelor genitale, astfel lezându-i demnitatea* [12].

Remarcăm că o atare poziție a instanței de judecată vine în dezacord cu explicația din pct.18 din Hotărârea Plenului CSJ nr.17/2005, pe care o considerăm fundamentată: „Dacă subiectul infracțiunii profită de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-și exprima voința, pentru a o determina la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual, acțiunile făptuitorului se califică în baza art.171 sau 172 CP RM” [3]. Într-adevăr, din art.173 CP RM nu rezultă că profitarea de imposibilitatea victimei de a se apăra sau de a-și exprima voința poate să constituie o modalitate normativă a acțiunii adiacente din cadrul hărțuirii sexuale. O poziție contrară ar echivala cu neglijarea voinței legiuitorului.

În alte cazuri, semnalăm că instanța nu a făcut distincția dintre „șantaj” și „amenințare”, menționându-le în același context fără o delimitare clară. Astfel, într-o speță, *R.D., începând cu octombrie 2020 până la 15 decembrie 2020, manifestând un comportament fizic, verbal și nonverbal, lezându-i demnitatea lui C.E., creând o atmosferă neplăcută, degradantă, umilitoare, discriminatorie și insultătoare, având scopul de a determina victima la raporturi sexuale și la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, a amenințat-o și a șantajat-o cu publicarea unor poze și imagini video indecente pe care le deținea. În opinia instanței de judecată, R.D. a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.173 CP RM* [13].

Precizăm cu această ocazie că, în contextul hărțuirii sexuale, atât amenințarea, cât și șantajul au ca punct de convergență o avertizare cu producerea unui rău. Totuși, conținutul avertizării diferă esențialmente în cele două cazuri. În accepțiunea art.173 CP RM, noțiunile „șantaj” și „amenințare” sunt folosite distinct. Ele nu se află una față de cealalta într-un raport de tipul „parte - întreg”. Din ultima speță rezultă cu claritate că făptuitorul și-a fortificat avansurile sexuale nu pe calea amenințării, ci prin recurgerea la șantaj, adică la „amenințarea cu divulgarea informațiilor care, devenind cunoscute, pot prejudicia onoarea și demnitatea victimei sau a persoanelor apropiate ei ori pot fi cauza altor urmări nedorite” [3].

În încheiere, în rezultatul examinării practicii de aplicare a art.173 CP RM,

se prefigurează următoarele concluzii:

1) în cazuri frecvente, în practica judiciară sunt ignorate explicațiile din pct.18 al Hotărârii Plenului CSJ nr.17/2005;

2) continuă să fie admise erorile de aplicare a art.173 CP RM, dintre care remarcăm:

a) constrângerea fizică este interpretată ca formă de manifestare a comportamentului fizic în sensul art.173 CP RM;

b) profitarea de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-şi exprima voinţa este privită ca modalitate de realizare a hărţuirii sexuale;

c) amenințarea cu aplicarea violenţei este considerată amenințare în sensul art.173 CP RM;

d) nu se face o delimitare clară între amenințare şi şantaj, care constituie modalităţi normative distincte ale acţiunii adiacente din cadrul hărţuirii sexuale.

Astfel, constatăm că art.173 CP RM se aplică prin analogie cu art.171 şi 172 CP RM. Ceea ce sfidează regula fixată în alin.(2) art.3 CP RM.

De asemenea, constatăm că completarea Hotărârii Plenului CSJ nr.17/2005 cu explicaţii privind hărţuirea sexuală, efectuată la 25.06.2018, nu a facilitat într-un mod sesizabil procesul de interpretare judiciară a art.173 CP RM.

În aceste condiţii, unica soluţie pentru eficientizarea acestui proces o constituie intervenţia legiuitorului, prin modificarea textului incriminator şi prin ajustarea acestuia la exigenţele ce derivă din principiul legalităţii. Ne referim la claritatea şi previzibilitatea legii penale.

În acest registru, este de precizat că, pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova este publicat Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative [14] (în continuare – Proiectul). În conformitate cu alin.5 art.I al Proiectului, art.173 CP RM ar urma să aibă următorul conţinut:

„Hărţuirea sexuală, adică pretinderea unui act sexual sau a unei acţiuni cu caracter sexual care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare,

se pedepseşte cu amendă în mărime de la 500 la 650 unităţi convenţionale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani”.

Remarcăm că autorii Proiectului au exclus acţiunea adiacentă din conţinutul laturii obiective a hărţuirii sexuale, astfel încât dintr-o componenţă de infracţiune complexă hărţuirea sexuală ar urma să devină una simplă. În acest fel, aria de aplicare a art.173 CP RM ar urma să fie extinsă foarte mult. O atare dispoziţie a art.173 CP RM ar putea potența, în viziunea noastră, cel puţin următoarele riscuri:

1) sintagma „atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare,

discriminatorie sau insultătoare” se caracterizează printr-un grad sporit de subiectivism şi se referă, în mare parte, la percepţia victimei. Prin urmare, în lipsa unei restrângeri a acestui subiectivism, care ar îmbrăca forma acţiunii adiacente din cadrul hărţuirii sexuale, art. 173 CP RM va fi interpretat atât de larg încât se va neglija principiul proporţionalităţii incriminării şi se va admite o aplicare inflaționistă a legii penale;

2) în varianta de Proiect, hărţuirea sexuală ar fi foarte dificil de delimitat de tentativa la infracţiunile prevăzute la art.171 sau 172 CP RM. De asemenea, în cazul în care victima are o vârstă între 14-16 ani, hărţuirea sexuală în varianta de Proiect ar fi foarte dificil de delimitat de tentativa la infracţiunile prevăzute la art.174 sau 175 CP RM. Această lipsă a unor criterii clare de delimitare va genera discreţionarism şi coruptibilitate în procesul de aplicare a legii penale;

3) art.173 CP RM ar putea deveni o normă desuetă în condiţiile în care va ridica, cel mai probabil, dificultăţi *ad probationem*.

Pe cale de consecinţă – având în vedere aceste riscuri şi luând în considerare erorile de aplicare a art.173 CP RM, pe care le-am semnalat mai sus – recomandăm excluderea alin.5 din art.I al Proiectului şi reformularea variantei proiectate a art.173 CP RM, după cum urmează:

„(1) Pretinderea unui act sexual sau a unei alte acţiuni cu caracter sexual, pentru sine sau pentru un terţ, dacă prin aceasta se creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare pentru victimă, săvârşită prin profitarea de starea de dependenţă a victimei sau prin ameninţare, cu condiția că fapta nu întrunește elementele violului sau ale acțiunilor violente cu caracter sexual neconsimțite,

se pedepseşte cu amendă în mărime de la 300 la 500 unităţi convenţionale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 140 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

(2) Aceeaşi acţiune săvârşită cu bună ştiinţă asupra unui minor,

se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 7 ani”.

Considerăm că o asemenea paradigmă de incriminare a hărţuirii sexuale va contribui la aplicarea art.173 CP RM în corespundere cu principiul legalităţii. Totodată, efectul scontat este cel de reducere a erorilor de calificare a faptei de hărţuire sexuală.

Raţiunea agravării răspunderii penale în ipoteza prevăzută la alin.(2) art.173 CP RM are ca premisă vulnerabilitatea sporită a minorului în cazurile de hărţuire sexuală. În condiţiile în care o agravantă similară este prevăzută în art.171 şi 172 CP RM, este firesc ca minorul să fie apărat mai energic împotriva hărţuirii sexuale.

Referințe:

1. BOTNARENCO, M. Răspunderea penală pentru hărțuirea sexuală în Republica Moldova / Teză de doctor în drept. Chișinău, 2016.

2. Legea nr. 167 din 09.07.2010 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 155-158.

3. Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.17 din 07.11.2005 despre practica judiciară în cauzele din categoria infracţiunilor privind viaţa sexuală. [Accesat 15.11.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=349

4. Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.22 din 25.06.2018 de modificare şi completare a Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.17 din 07.11.2005 despre practica judiciară în cauzele din categoria infracţiunilor privind viaţa sexuală. [Accesat 15.11.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=336

5. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110.

6. Sentinţa judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău, din 29 noiembrie 2016. Dosarul nr.1-1508/2016. [Accesat 15.11.2021] Disponibil: https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/ pdf/9243e84d-d4c2-e611-9a6d-005056a5d154

7. Sentinţa judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din 18 august 2017. Dosarul nr.1-106/2017. [Accesat 15.11.2021] Disponibil: https://jor.instante.justice.md/ro/pigd_integration/ pdf/1ad08b64-4586-e711-80d3-0050568b4ab5?fbclid=IwAR1dBpogm8Rjqe9eSHh6nMaO8ZTr WJqlI9Fsk4gdTo9tzUK1hFHTOKTkWqw

8. Sentinţa judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani, din 3 octombrie 2017. Dosarul nr.1-1493/17. [Accesat 15.11.2021] Disponibil: https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/ e8cd9fda-fcb7-e711-80d3-0050568b4c47?fbclid=IwAR0u9g1rCL0lch2ZjaAfMqj8GulocUbiOX 5mpzIPMxlM-xsTPXpgM1LJaF8

9. Sentinţa judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani, din 28 septembrie 2018. Dosarul nr.1-379/2018. [Accesat 15.11.2021] Disponibil: https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration /pdf/c8605b6a-1dc3-e811-80d5-0050568b021b?fbclid=IwAR1IRfnVJkTXbZFJIrCdAqgYj_y DCBCOJftewcbpaGR-qqiL2ZY6L-2m6NI

10. Sentinţa judecătoriei Bălţi, sediul Central, din 14 martie 2018. Dosarul nr.1-236/2016. [Accesat 15.11.2021] https://jbl.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/9f2240cc-a027-e811-

80d7-0050568b4d5b?fbclid=IwAR3Zo9qndd66DEpbnF-V-g5sntuK_Y9rb0V-KQfw4WOiRQilo ROqYM9_JFk

11. Sentința judecătoriei raionului Ocnița din 7 noiembrie 2016. Dosarul nr.1-168/2016 [Accesat 15.11.2021] https://jed.instante.justice.md/pigd_integration/pdf/899ed323-c7a4-e611-9a6d-005056a5d154?fbclid=IwAR3M5811uD0N2AWvVVthd-vCYmNac5wbfY0xy74lxELfH X7yvf6RInPjz7I

12. Sentința jud. Orhei, sediul Rezina, din 24 aprilie 2019. Dosarul nr.1-170/2017 [Accesat 15.11.2021] Disponibil: https://jor.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/ 3336af50-8566-e911-80d8-0050568b7027?fbclid=IwAR0x4GX_M3n7tchHTuQ6WyyUonuF-H8Y1_zAV8Rtyz EcV0ECcGPK75BGxPg

13. Sentința jud. Chișinău, sediul Buiucani, din 25 mai 2021. Dosarul nr.1-2704/2021. [Accesat 15.11.2021] Disponibil: https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/af750e3a-58ad-4383-a52a-b043dda5fa0e

14. Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală). [Accesat 15.11.2021] parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5336/language/ro-RO/ Default.aspx